

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Summæ Theologicæ Scholasticæ Et Moralis

In Quatuor Partes Distributæ

In qua de Incarnatione Verbi & Mysteriis vitæ Christi, nec non de Sacramentis in genere & singulis in specie succinctè & dilucidè tractatur

Herincx, Wilhelm

Antverpiæ, 1675

Qu. II. An & qualiter Sumptio Eucharistiæ sit præcepta lure divino.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72963](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72963)

subiecta materia: quia nempe Baptismus est institutus ad conferendum effectum salutis necessarium, qui deficiente Baptismo haberi nequit, nisi per Baptismi verum, scilicet gratiam justificantem; non autem Eucharistia.

Dices II. Augustinus l. 1. de Peccat. meritis & remiss. c. 20. Epist. 106. & alibi sæpe verba Christi Joan. 6. Nisi manducaveritis carnem Filii hominis &c. etiam extendit ad parvulos, inde solius probate peccatum originale in parvulis, Quibus proinde olim post Baptismum Eucharistia tribui consueverat, ut colligitur ex Dionysio de Eccl. Hierarch. cap. 7. prope finem & aliis antiquis Patribus. Huius quoque usus meminit Alcuinus l. De divin. offic. c. De Sabbato sancto. Et Hugo de S. Victore l. 1. de Sacram. c. 20. Pueris (ait) recens natis idem Sacramentum in specie Sanguinis est ministrandum digno Sacerdotis: quia tales naturaliter jugere possunt. Resp. Augustinum (idem est de Innocentio I. Epist. 93. apud Augustinum) non loqui de reali sumptione Eucharistia, sed potius de unione & incorporatione quadam cum Christo, quæ etiam per Baptismum habetur, & metaphoricè dicitur manducatio & potatio, seu participatio corporis & sanguinis. Nam (ut ait idem Augustinus l. 3. de peccat. meritis & remiss. c. 4.) nihil agit aliud, cum parvuli baptizantur, nisi ut incorporentur Ecclesie, id est, corpori Christi membrisque socientur. Et infra: Nisi manducaverim homines carnem ejus, hoc est, participes facti fuerim corporis ejus, non habebim vitam. Et concludit, non solum in regnum Dei non baptizatos parvulos intrare non posse, sed nec vitam æternam posse habere, præter Christi corpus; cui ut incorporentur, Sacramento Baptismi imbuuntur. Et cap. Quia passus est 36. de Consecr. dist. 2. & cap. Nulli est 13. de Consecr. dist. 4. ex Augustino dicitur: Nulli est aliquatenus ambigendum, tunc unanquamque Fidelium corporis sanguinisque Domini participem fieri, quando in Baptismo membrum Christi efficiunt, nec alienari ab illius panis, calicisque consortio, etiam si, antequam panem illum comedit, & calicem bibit, de hoc seculo in imitate corporis Christi constitutus abscedat. Sacramenti quippe illius participatione, ac beneficio non privatur, quando ipse hoc, quod illud Sacramentum est, invenit. Et quamvis hæc verba hodie in operibus Augustini non reperiantur, ea tamen refert Beda in illud 1. Cor. 10. Calix benedictionis &c. Et ferè omnia etiam ex Augustino recitat Hugo de S. Victore supra.

Instabis: Augustinus l. 1. De peccat. meritis c. 20. ait: Dominum audiamus, non quidem hoc de Sacramento, lavari dicentem, sed de Sacramento sancte mense sua, quod nemo ritè nisi baptizatus accedit. Nisi manducaveritis carnem meam &c. indeque probat id necessarium esse etiam parvulis; ut habeant vitam; loquens utique de ipso Sacramento Herinex Sum. Theol. Pars IV.

Eucharistia proprio jam baptizatis. Resp. Eiusdem ex contextu aliisque locis mentem Augustini esse manifestam, quod scilicet verba Christi prolata de ipso Sacramento Eucharistia jam baptizatis proprio, etiam verificentur in parvulis, alio tamen modo, quam in adultis, ratione scilicet unionis per gratiam Baptismi cum corpore & sanguine Christi: quamquam ad ipsum Sacramentum Eucharistia nemo ritè nisi baptizatus accedat. Unde ibidem Augustinus præferat: Verumtamen si percepto baptismo de hac vita emigraverit, soluto reatu cui originaliter erat obnoxius, perficietur in illo lumine veritatis &c. nimirum, quia ut ait idem Augustinus l. 2. c. 28. in Baptismo omnino plena & perfecta sit remissio peccatorum.

Unde manifestum est, nil magis alienum à mente Augustini, quam quod parvuli per lavacrum non perfectè emundentur à peccato, vel quod sine nova culpa in Dei iram recidant; quorum alterutrum foret necessarium, si realis sumptio Eucharistia esset eis necessaria ad salutem. Usus autem antiquus ministrandi Eucharistiam parvulis non probat necessitatem illius pro talibus. Ut enim (inquit Trident. sess. 21. c. 4.) Sanctissimi illi Patres sui facti probabilem causam pro illius temporis ratione habuerunt, ita certè eos nullam salutis necessitate id fecisse, sine controversia credendum est.

QUÆSTIO II.

An & Qualiter Sumptio Eucharistia sit præcepta jure divino?

Dico I. Datur præceptum divinum sumendi Eucharistiam, Ita D. Thomas q. præceptum 80. art. 1. & alii communiter, aded ut Valentia sentiat, jam nullum Catholicum docere contrarium; quamvis quidam Antiqui contrarium docuisse referantur.

Probatur I. ex Joan. 6. Nisi manducaveritis carnem Filii hominis, & biberitis ejus sanguinem, non habebitis vitam in vobis. Quæ verba de manducatione sacramentali esse intelligenda ostendimus disp. 3. q. 1. & manifestè significant necessitatem; non quidem mediè, ut quæst. præc. ostendimus, ergo saltem necessitatem præcepti.

Probatur II. ex verbis Christi Luca 22. Hoc facite in meam commemorationem. Quibus verbis præcepit non tantum consecrationem, sed etiam sumptionem hujus Sacramenti q. d. Id quod nunc agitur, dum ego accipio panem, confecto & dispenso, & quod vos agitis accipiendo & manducando; hoc volo in Ecclesia mea fieri, quæ laicis & sacerdotibus constat. Atque ita præcipit, ut singuli respectivè faciant, quod ad se spectat. Quod confirmatur ex Tridentino sess. 13. c. 2. dicente, in illius sumptione

sumptione colere nos sui memoriam praecepit. Nec dici potest Christum tantum voluisse, ut quando Eucharistia sumitur, tunc recoiatur memoria illius: alioquin enim obligaretur communicans habere actualem memoriam passionis Christi, quod nullus apprehendit. Deinde Tridentinum supra docet, Christum praecepisse coli memoriam suae passionis per ipsam sumptionem: adeoque ipsa secundum suam substantiam praecipitur, estque memoriale seu commemoratio Dominicae passionis. Ratio congruentiae est maxima hujus Sacramenti utilitas; immo moralis adversus peccata, & ad conservandam Dei gratiam necessitas.

7. Obligatio omnes adultos baptizatos,

Immo etiam non baptizatos, ut plurimi volunt.

DICO II. Praeceptum divinum sumendi Eucharistiam obligat omnes adultos, qui ad sufficientem discretionem pervenerunt: valde tamen verosimiliter solos baptizatos. Prima pars est manifesta ex generalitate verborum Christi. Secunda pars est contra Nazareos & alios plurimos, qui ex generalitate verborum Christi Joan. 6. quae Christus loquebatur etiam non baptizatis, putant hos quoque obligari, ut se capaces communionis reddant; idque non solum ex vi praeccepti de Baptismo, sed etiam vi praeccepti Communionis: quia eo ipso, quod praecipitur cupiam aliquid facere, tenetur ex vi praeccepti adhibere media ad id necessaria. Quemadmodum obligantur peccatores; non ut in malo statu communicent, sed peracta digna poenitentia. Neque eadem (inquiunt) ratio est de praeccepto Confessionis: quia hoc non obligat absolute omnes, sed tantum baptizatos, & quidem sub conditione, si post Baptismum peccaverint moraliter.

8. Sed non satis probans.

Nihilominus secundam partem tenet Dominicus Soto & plures alii: nam hic specialis obligationis titulus ex lege non satis constat, adeoque non est asserendus: etiam enim verba dicta sunt generaliter etiam non baptizatis, facile tamen intelligi potest, quod tantum referantur ad tempus Baptismi suscepti; sicut certum est, etiam ad tempus tunc adhuc futurum instituentis ac promulgantis Eucharistiae. Et sicut verba Christi: *Hoc facite in meam commemorationem*, referuntur ad solos fideles. Sicut denique cetera praeccepta positiva Christi censentur fieri solis baptizatis, excepto praeccepto ipsius Baptismi, quod utique concernere debet non baptizatos. Confirmatur: quia in Baptismo homo nascitur, in Eucharistia nutritur; nullus autem habet obligationem nutrimenti, nisi jam natus: nec tenetur homo speciali titulo nasci spiritualiter, ut spiritualiter nutriatur, sed solum supposita nativitate tenetur spirituali alimonia uti. Quemadmodum etiam si Confirmatio, quae est accretio spiritualis, fuisset à Christo praeccepta, non afficeret hoc praecceptum specialiter non bap-

tizatos, quasi hi speciali titulo obligarentur spiritualiter renasci, ut postmodum accrescant, sed solum nativitate supposita tenerentur crescere per Confirmationem.

DICO III. Praeceptum divinum ad sumptionem Eucharistiae non obligat parvulos aut perpetuo amentes. Est certum ex communi praxi Ecclesiae & Tridentino sess. 21. c. 4. dicente, parvulos usu rationis carentes (idem est de perpetuo amentibus) nulli obligari necesse est ad sacramentalem Eucharistiae communionem: si quidem per Baptismum lavacrum regenerati & Christo incorporati, adeptam iam gloriam Dei gratiam in illa aetate amittere non possunt. Addit, non ideo tamen mandatum esse antiquitatem, si eum morem in quibusdam locis aliquando servavit, & sanctissimos illos Patres suscipi probabilem causam habuisse. Ratio autem cur Ecclesia hunc usum hodie non admittat, est: tum quia infantes carent notitia & gusto hujus caelestis cibi, ac devotione decente: tum maxime quia est res subiecta variis irreverentiae periculis maxime adeo multiplicato infantium Christianorum numero, ad inhibito generatum usu calicis, infantibus cibi solidi incapibus faciliore. Augmentum verò gratiae inde parvulis obveniens non tenetur Ecclesia modo minus congruo eis procurrere, sed e contra iustis de causis potuit inhibere ministris Ecclesiae, ne parvulis hoc Sacramentum ministrarent. Et quamvis non extet prohibitio expressa: immo tamen urgente Episcopo Brixisiensi, non placuerit Tridentino communiter hunc usum damnare, cui favent primitive Ecclesiae monum. prout refert Palaeologus l. 17. c. 7. n. 17. tamen est ipso usu & sensu Ecclesiae Latinae id modo creditur illicitum. Et favet Rituale Romanum Tit. 4. Sacram. Eucharistiae, ubi arce. dis ab Eucharistia accensere videtur infantes, dicens: *in etiam pro ob etatis imbecillitatem non dum hujus Sacramenti cognitionem & gustum habent, administrari non debet; id est, non potest; ut suadet contextus. Quo sensu in Regula S. Francisci prohibetur aequitatio extra necessitatem, per verba: *Et non debeant equitare. Ex quibus etiam manifestum est, nullam praeccepti necessitatem adstringi adultos, ut parvulis usum hujus Sacramenti procurent.**

Parvulis porro profuisse usum Eucharistiae ad augmentum gratiae, adeoque etiam profuturum esse, si eis ministraretur, tradit recepta hodie Doctorum sententia contra Paucos. Quam satis confirmat antiquus usus sanctissimorum Patrum, qui (ut ait Tridentinum sup.) sui facti probabilem causam habuerunt; nec Sacramentum hoc contulissent incapibus effectum illius. Deinde parvuli ex susceptione Sacramenti Confirmationis percipiunt augmentum gratiae; ergo similiter ex susceptione Eucharistiae.

Dices I. cum Nonnullis: Patres id fecerunt, quia existimabant, quod forte parvuli obligarentur lege: Nisi manducaverint, non possunt in Regnum caelorum. Resp. id gratis dici, & contra re-

speciem Patrum, praesertim Dionysii Arcepagitae ab Apostolis instructi: cur enim credantur rem certo falsam existimasse veram, aut etiam de ea dubitasse? Est etiam contra Tridentinum sess. 21. c. 4. dicens: *Papae habuisse facti sui probabilem causam.* Item eos id nulla necessitate salutis fecisse. Recerunt ergo, quoniam credebant parvulos esse capaces fructus spiritualis Eucharistiae. Quod tamen a fortiori etiam credidissent, si realem illius sumptionem parvulis ad salutem esse necessariam existimassent.

Dices II. cum Nonnullis aliis: Etsi olim Eucharistia profuisset parvulis, quando concurrebat voluntas Ecclesiae; non tamen modo, quando Ecclesia prohibet. Resp. id non esse verosimile, tum quia non requiritur voluntas Ecclesiae, sed sufficit voluntas Christi pro parvulis, uti pro Baptismo & Confirmatione (esto haec Sacramenta parvulis extra necessitatem conferri Ecclesia prohiberet) tum quia etsi nolit Ecclesia illam dari, non vult tamen, ut si secus fiat, non habeat effectum. Ecclesiae voluntas non aliter potest dum non est obex, impedire effectum, quam quatenus potest impedire validum Sacramentum, ejusque validum ministerium.

Dices III. Eucharistia datur per modum cibi; cujus natura est, partes vi caloris deperditas restaurare; quod locum non habet in parvulis, defectu liberi arbitrii. Deinde non possunt seipso probare, nec Corpus Domini contra cibum profanum dijudicare; quod tamen requirit Apostolus 2. ad Cor. 11. uti nec commemorationem facere Christi patientis; quod similiter requirit Christus apud Apostolum sup. & Luca 22. Alia igitur ratio probabilis Patrum olim fuit, ob quam concesserint parvulis Eucharistiam, sive destructio ritus gentilis, quo eis dari solebant idolothyta, prout Nonnulli, sive munimen contra infestationem Maleficarum, ac malorum daemonum: quemadmodum non numquam etiam defunctis traditum fuerat, testimonio S. Joannis. c. 6. pro ut alii Theologi, qui Tridentino aderant responderunt; quorum plerique negarunt gratiam augeri teste Palavicino l. 17. *Histor. Trident. c. 6. n. 12.* immo Non nemo (ut testatur idem c. 11. n. 21.) loco rationis allegatae à Concilio petijt alteram apponi, quasi desumptam ab Apostoli mandato: *Probet seipsum homo.*

Resp. Naturam cibi esse quoque, ut augeat; qui proinde sumptus, etsi vi caloris nil divinitus absumptum foret. Magis autem id convenit cibo huic caelesti, etsi nil absumptum fuerit in anima pro pugnam spiritualem, quae nec est continua, nec plerumque detrimentum animae, quale calor corpori, justo certante & vincente, adfert; neque extitit in Deipara, tametsi cum fructu gratiae participante hunc cibum. Verba

Hernex Sum. Theol. Pars IV.

Apostoli & ipsius Christi diriguntur ad compotes rationis. Alioquin etiam usu rationis de facto destitutis, qui eo usi fuere, nisi aliud obstat, dandam in articulo mortis Eucharistiam, patet ex infra dicendis. In quibus, uti & in extaticis, quae circa se aguntur ignorantibus, nihilominus haud deesset fructus gratiae. Ut proinde non sit quaerendum effugium in deletione usus gentilis de participando idolothyta (qui utique dudum cessaverat temporibus *Alumni & Hugonis à S. Victore*, quibus usus communicandi infantes adhuc vigeat) aut in munimine contra daemones & maleficas, nisi quatenus hoc ex augmento gratiae Sanctificantis, gratijsque externis vi Sacramenti dandis resultabat. Frivolè quoque allegabatur manifestus abusus (ex quo utique probabilis veteris usus ratio non poterat depromi) quo olim videtur à quibusdam Grecis nimium visis *Bellarmino l. 1. de Purgat. c. 5.* velle juvare animas defunctorum, Eucharistia data defunctis: qui etiam reprobat *Can. 83. Concilij Quini Sexti.* Et ne per umbram quidem ex *Joan. 6.* colligi poterat. Denique meritò neglectum fuit à Patribus, quod quidam Episcopus apud *Palavicinum sup. n. 12.* expuncta ratione Concilij substitui contendebat.

Dices IV. Ergo etsi infans hostiam casu repertam comederet, reciperet gratiam. Responderi posset cum *Joanne Pontio disp. 44. q. 13. n. 108.* Neg. Seq. quia putat non censeri Christum voluisse, ut conferret gratiam, nisi quando ministratur ei tamquam Sacramentum. Sed est conjectura. Obstat enim, quod recipiat verum Sacramentum, cujus est capax, etiam quoad effectum gratiae; cum sit justus. Sacramenta autem suscepta sive applicata subjecto causant velut causae naturales gratiam, quando non est obex; prout hic non est. Intentio verò in parvulis non requiritur. Ita *Lugo, Dicastillo & alii.*

Instabis: Ergo etiam si adultus casu manducaret hostiam consecratam nesciens esse talem, reciperet gratiam. Respondetur communiter, Neg. Seq. eò quòd in ipso requiratur intentio suscipiendi Sacramentum, quae ibi non est, sed potius opposita, scilicet comedendi tamquam cibum communem.

Haec tamen Responsio patitur difficultatem non modicam. Etenim haecenus non video, cur etiam tali casu adultus justus non reciperet gratiam, veluti recipiens verum Sacramentum sine obice: Sacramenta autem sine obice recepta conferre gratiam ex opere operato, est doctrina fidei. Intentio quoque specialis etsi in adulto suscipiente requiratur quoad Sacramenta consistentia in usu sive actione, quae proinde conficienda sunt, & alioquin forent invalida: non tamen in Eucharistiae susceptione.

12
An infans
hostiam casu
repertam
comedens
reciperet
gratiam.

13
An idem sit
de justo ad-

ceptione, quae prius confecta, per sumptionem tantum applicatur, & quidem subiecto disposito. Alioquin si etiam alia sacramenta possent valide confici, adeoque applicari subiecto non habenti obicem, utique haberent in iis, uti in parvulis, effectum, v. g. Baptismus conferret characterem & gratiam. Neque potest capax Sacramenti illud suscipere verè & validè, quin sacramentaliter. Quàmvis non baptizatus non sacramentaliter, sed merè materialiter instar canis Eucharistiam sumeret, quaecumque foret in eo intentio, eò quòd non in ratione signi collativi gratiae, ad quam practice significandam, est instituta non nisi respectu subiecti baptizati.

Deinde fortasse non deest sufficiens intentio interpretativa in casualiter manducante Eucharistiam: qui etsi nolit scienter manducare Eucharistiam tamquam cibum communem, si tamen id ignoranter aut contra culpam fieret, quidni censei possit velle, ut illa profit quantum potest? Sicut etsi incidenti egro in phrenesim illicitè detur Eucharistia, non expectato, si speretur, lucido intervallo, isque illam sumat quasi cibum communem, tamen accipit gratiam, censeturque habere sufficientem, si quae requiratur, intentionem, ut etiam tali casu dato sibi profit Eucharistia. Nec posset ad se redeunti eadem die tribui iteratò Communio aut Viaticum. Manducationem denique Eucharistiae quae talis non requiri humanam & liberam, patet in parvulis ac moribundis usu rationis destitutis. Utramque hanc viam, me viso, sed juxta morem non citato, propositam nunc reperio à *Bosio de Eucharistia* sect. 8. *Concl.* 4.

14.
Adultus,
lapsus à se
in phrenesim
manducandum est
Viaticum, si
absit periculum irre-
verentiae.

Notandum verò, quòd etsi iis, qui à sufficientem discretionem hactenus non venerunt, non sit juxta praedicta ministrandum Eucharistiae Sacramentum, illis tamen, qui aliquando usum rationis habuerunt, sed postea per morbum, phrenesim vel similem causam amiserunt, administrandum est per se loquendo hoc Sacramentum in articulo mortis, uti & extrema Unctio: si videlicet non sonatur eos in malo statu incidisse in amentiam, sed potius praesumatur oppositum, & non sit periculum vomitus, aut alterius irreverentiae. Ita communiter Doctores. Et colligitur manifestè ex *Concilio Carthaginiensi IV. can. 76.* & refertur *can. Is qui Poenitentiam 26. q. 6.* Idem supponitur in *Toletano XI. can. 11.* Item adferri solet *Arausicano I. can. 3.* & refertur *can. 7. Causa & quest. cit.* Idem approbat *Catechismus Romanus cap. de Eucharistia n. 49.* dicens: *Amentibus, qui tunc à pietatis sensu alieni sunt, Sacramenta dare minimè oportet: quàmvis, si antequam in insaniam inciderint, piam & religiosam animi voluntatem prae se tulerunt, licebit eis in fine vitae ex Concilij Carthaginiensis decreto Eucharistiam administrare; modo vomitionis vel*

alterius indignitatis & incommodi periculum nullum timendum sit. Ratio est: quia si detur Eucharistia, potest illis prodesse: habetque infirmus jus ad extrema Sacramenta, quorum est capax, quando nullà obstat prohibitio. Unde obligantur etiam pastores ex justitia talibus dare Eucharistiam, itaque per modum Viatici: praesertim cum in vita Christianè transactà sufficienter praecesserit devotio, & includatur voluntas, utem interpretativa recipiendi Viaticum, uti & extremam Unctionem. Semifarui autem vel habentes debilem usum rationis (quales dicuntur esse multi ex recenter convulsis in novo orbe) sicut sunt capaces Sacramenti Poenitentiae, sic eis est ministranda Eucharistia, saltem in articulo mortis & Paschate, quando absit periculum irreverentiae.

De Energumenis, si utantur ratione, & absit periculum irreverentiae, dicendum est eis similiter dari posse Eucharistiam, non tantum in articulo mortis, ut in Paschate, sed etiam frequentius, prout prudens Confessarius judicaverit expedire ad expellendum vel frænandum daemone, vel ad patientiam & utilitatem obsessi. De quo videri potest *Prosper. l. 4. aliàs parte 4. De praedict. & promiss.* cui titulus est, *Dimidium temporis cap. 6.* Idem expressè conceditur in *Arausicano I. can. 14.* & confirmatur ex praxi Ecclesiae. Idem docet *D. Thomas, S. S. Suarez & Doctores passim.* Quare etiam in Rituali Pauli V. inter arguendos à S. Communionem, qui particulatim recitentur, non exprimentur Energumeni. Immo in *Tit. De exorcizandis obsessis* praescribit: *Admoneatur obsessus, ut sacra Confessione & Communionem sepius ad arbitrium Sacerdotis se communiat.* Unde constat non esse receptum, saltem hoc tempore ab Ecclesia, si quid apud nonnullos Veteres reperitur de neganda Energumenis extra mortis articulum Communionem.

Similiter mutis & surdis à nativitate, si non appareant indispositi, & ex nutibus satis constat eos cibum illum distinguere à profano (quod eos signo edoceri posse experientia ostendit) & accipere in tempus salutis; potest praebere Eucharistia in articulo mortis & Paschate: imò si asecretio sit maturior & perfectior (qualem, & quidem notabilem quandoque deprehensam scio) etiam saepius, v. g. in solemnioribus festivitibus, ut docet *Layman* & alii: quemadmodum possunt confiteri & absolvi juxta *Sauhez, Navarrum* & alios. Secus est, si similes sint à nativitate caeci: tunc enim non videntur capaces Eucharistiae dignoscendae, adeoque nec sumendae magis quam perpetuo amentes.

Pueri rationis capaces obligantur jure divino, quando cibum hunc possunt à profano discernere: adeoque est obligatio illis

...dandi Eucharistiam, quando sunt in articulo mortis; quamvis necdum ad communionem paschalem sint admissi, suntque, quoad fieri potest, instruendi: alioquin enim juri divino nunquam satisfacerent. Et quamvis eos hoc non obligasset pro tali tempore, secluso articulo mortis: hoc tamen appposito obligat pro illo determinato tempore. Ita Cajetanus, Suarez, Bonacina, Lugo & alii pessim contra Vasquez & quosdam alios oppositum existimantes, & contra Navarrum existimantem esse arbitrarium. Quare corrigendus videtur quorundam parentum abusus, qui ne cogantur solvere Parochis funeralium jura pro majoribus solvi consueti, prolibus periclitantibus, ministrari Eucharistiam nolunt. Potius autem deberent Parochi in jurium præfatorum exactione dissimulare tali casu, quam permittere, ut proles tam maturæ sine extremis sacramentis decedant.

Drco IV. Valde probabile est, præceptum diuino obligare per se in articulo mortis quantumvis infirmus aliquoties in vita, aut etiam in Paschate communicasset; tum quia est communior sensus Doctorum: tum quia finis præcepti, nempe restauratio virium & confortatio contra tentationes, in via salutis, maxime locum habet in moribundo. Consonat etiam sollicitudo fidelium, cura pastorum, & antiquissima consuetudo asservandi Eucharistiam, ne infirmi unquam priventur Viatico. Quam appellat Legem antiquam ipsum Concilium Nicænum can. 13. ammirum, ut si quis (inquit) egredietur de corpore, ultimo & necessario Viatico minime privetur. Immo cum sit cibus spiritualis animæ, non tantum in articulo mortis, sed sæpius in vita sumendus est, ut spirituales animæ vires foveantur & reparentur; ideoque Christum conformiter ad finem præcepti obligasse ad sæpius in vita communicandum, docet Suarez, Præpositus & plures alii. Et quamquam hoc indeterminatum sit, ei tamen sufficienter juxta omnes Doctores est provisum per determinationem Ecclesiæ præcipientis annuam communionem.

Nihilominus prædicta omnia non vincunt, sive in articulo mortis, sive sæpius in vita esse à Christo graviter præceptam Eucharistiæ sumptionem. Finis namque Eucharistiæ sæpius sumendæ videtur aliis mediis posse ad sufficientiam, etsi non tam perfecte, obtineri. Plures enim præterea sunt spirituales animæ cibi, seu qui illam spiritualiter nutriunt, scilicet exercitia virtutum, præsertim charitatis. Nec similitudo cibi corporalis per omnia quadrat: cum hic per plures annos aut dies differri nequeat, sicut potest Eucharistia, quantum est ex parte præcepti divini. Confortatio etiam contra tentationes, præsertim in articulo mortis, posset haberi per orationes aut alia Sacramenta, puta Pœni-

tentiæ, & præsertim extremæ Unctionis. Sollicitudo autem & antiqua lex circa Viaticum, item quod appelletur necessarium, non convincit esse aliam legem, quam Ecclesiasticam Concilio Nicæno anteriorem. Verba denique Christi Joan. 6. Nisi manducaveritis &c. in rigore videntur verificari in unica manducatione seu sumptione. Quare sic tenent Varii etiam recentiores, cum Victoria & Ledesma; nempe unica Communionem in vita satisfieri præcepto quæ præcisè divino: cujus obligatio non est amplianda, nisi sufficienter constet.

Petes I. An liceat sæpius eodem die communicare? Resp. Neg. etsi id jure divino non sit prohibitum, sed tantum jure Ecclesiastico, saltem consuetudinario. Quod constat, tum ex sensu omnium Doctorum cum D. Thoma q. 80. art. 10. tum ex generali usu totius Ecclesiæ, & sensu omnium fidelium. Colligitur etiam à fortiori ex eo, quod nequidem sacerdotibus extra casum necessitatis & diem Nativitatis Ecclesia permittat sæpius in die celebrare. Excipe casum, quo Sacramentum alioquin in manus hæreticorum aut infidelium veniret, vel aliàs indignè tractaretur: quod enim pro Sacramenti reverentia est introductum, non debet in ejus dispendium retorqueri.

De hora autem quæ communicatio laicalis fieri debeat, nihil etiam est à Christo statutum, immo nec ab Ecclesia. Unde secluso scandalo & inconvenientiis fieri posset à jejuno qualibet horâ diei naturalis. Ita Coninck, Bonacina d. 4. q. 7. p. 1. n. 14. & alii Doctores patiuntur. Idemque interdum practicari vidi, quod scilicet deforis ad lucrandam Indulgentiam seriùs advenientes sub Vesperam diei adhuc jejuni communicarent. Quamvis occasio ista sit rara, uti & rarum jejunium eò usque protrahatur, ob rei incommoestatem.

Petes II. An expediat laicos indies communicare? Resp. expedire, quantum est ex parte Sacramenti: quia est symbolum maximi amoris Christi erga homines, & in eo vicissim homines ostendunt reciprocum amorem erga Christum. Deinde in eo confertur maxima gratia, & confortatio virium, quibus homo quotidie indiget. Unde præclare dixit Ambrosius l. 5. de Sacram. c. 4. Si quotidianus est panis, cur post annum illum sumis? accipe quotidie, quod quotidie tibi præbit. Sic vive, ut quotidie merearis accipere. Similiter alii Sancti frequentem hujus Sacramenti sumptionem deprædicant, suppositâ congruenti dispositione. Ideoque D. Bonavent. d. 12. p. 2. a. 2. q. 2. in corp. dicit, quod si quis semper esset paratus, semper inutile esset hoc Sacramentum recipere, ut scilicet haberet habitaculum mundum, & spiritualiter comederet hunc cibum cum honore & devotione. Quia igitur tempore Ecclesiæ primitivæ erant mudi per Baptismi innocentiam, & charitate ardentes per devotionem Spiritus sancti, ideo congruebat eis quotidie communicare.

Unde probatur biliter satisfieri præcepto divino per unicam communionem.

20. Non licet ex jure Ecclesiastico, sæpius unâ die communicare.

Quævis diei horâ à iâ licet Laico aut etiam Sacerdoti modo laicè.

21. Quotidianam Communionem per se utilis.

22.
Per accidens
ordinarium
non est om-
nibus iustis
passim sua-
denda.

Verum cum nimia familiaritas pariat quandoque contemptum, & quotidianam huius vitae occupationes ac distractiones in plerisque, praesertim in saeculo degentibus, non permittant quotidie dignam praeparationem ac devotionem, qualem hoc Sacramentum requirit; idcirco ex conditione fumentis non expedit laicos passim quotidie communicare, juxta *D. Thomam* *supra*, *D. Bonaventuram* *supra*, & alios Theologos communiter. Quoties autem laici sint ad communionem admittendi, non potest una regula definiri, sed ex puritate conscientiae, devotione erga hoc sanctissimum Sacramentum, aliisque circumstantiis corporis & animae judicabit prudens Confessarius: à quo juxta *Henriquez* & *Tannerum* major est cura gerenda circa feminas, quae illusionibus daemonum facilius seducuntur.

23.
Singularis
doctrina
circa hoc
punctum
reijcitur.

Non est autem uilatenus probandum, quod unus vel alter Hispanus apud *Lugo* d. 17. *sect. 1.* scripsit recenret, expedire cuilibet non gravato culpa mortali quotidie communicare, sive sit nobilis, sive civicus, sive rusticus, sive continens, sive uxoratus, etiam post copulam maritalem, aut pollutionem ista die voluntarie procuratam.

Hoc enim alienum plane est à sensu Sanctorum, *Francisci*, *Thomae*, *Bonaventurae*, *Ignatii* &c. Non est quoque hac in re dumtaxat spectandus fructus, scilicet augmentum gratiae, inde proveniens iusto communicanti, sed etiam dignitas & reverentia tanti Sacramenti; quae magis postulat, ut non sumatur quotidie, nisi à valde perfectis. Neque est urgendum exemplum primorum Christianorum; nisi & eorundem vitae ac fervoris imitatio ostendatur. Unde *D. Bonav. supra*: *Si videat (inquit) se esse in statu Ecclesiae primitivae, laudandum est, quotidie communicare* &c. Augmentum verò gratiae respondens inde votae & tepidae Communioni modicum est, quod abundè rarior & ferventior Communio compensat: *Quia (inquit D. Bonav. supra ad 1.) majorem efficaciam credo quod recipiat homo in una Missa vel manducatione cum bona praeparatione, quam in multis, si non se praepararet diligenter.* Deinde Eucharistia etiam decies in die sumpta conferret augmentum gratiae; & tamen ob hoc non congrueret illam toties de die indifferenter à quolibet iusto sumi: immo congruentissime Ecclesia ob reverentiam Sacramenti inhibuit, ne plus quam semel in die sumatur, etiam à Sacerdote. Sanè abhorret à pietate & praxi Communi, ac Regulis Missalis, suadere seu expedire Communionem iustificato, qui paulò antè fornicatione, mollietate &c. se contaminavit, hoc solo titulo, quòd sit iustus, adeoque sit accepturus augmentum gratiae. Quin immo etiam si dubiteretur, an voluntaria fuerit in causa mortali pollutio nocturna, consulitur abstinencia à Communionem. De quo vide *Regulas Missalis Tit. de Defectibus Missae §. 9:*

num. 5. Et in antiquissimo Concilio Eliberitano (quod refertur c. *Omnis homo, de Consecrat. dist. 2.*) praescribitur uxoris abstinencia à copula conjugali tribus saltem ante Communionem diebus. Denique Sancti valde exaggerant singularem animi puritatem & devotionem in susceptione hujus divinisimi Sacramenti requisitam: quae plane non subest ut plurimum in iustis communibus.

Nec obstat, quòd *Tridentinum sess. 22. c. 6.* optet, ut in singulis Missis fideles adstantes non solum spirituali affectu, sed sacramentali etiam Eucharistiae perceptione communicarent. Nam optat, partim ut aliqui saltem id faciant, partim ut digni inveniantur, non tamen ut id promiscue faciant etiam iusti in praesenti facie Ecclesiae, in qua adeò refriguit charitatis fervor & abundavit infirmitas.

Non obstat etiam Declaratio Cardinalium ad d. locum Concilii declarantium obflare Tridentinum Episcoporum volenti praescribere certa tempora, velut dies Dominicos, quartanas, sextanas ferias, quibus tantum liceat viris Laicis conjugatis, negotiatoribus, & mulieribus etiam non conjugatis, sanctissimam Eucharistiam sumere. Non (ut omittam auctoritatem istius Declarationis ex variis capitibus nutare, ut habet *Dicastillo* *disp. 9. n. 461.* signanter quòd de ea authenticè non constet) nihil in ea habetur contra à nobis dicta. Aliud enim est, suadere indifferenter omnibus quotidianam Communionem, aliud declarare, quòd Episcopus non possit determinare certos dies hebdomadae, quibus ita liceat praefatis generibus personarum communicare, ut aliis diebus id eis non liceat generatim, quantumvis forent dispositi: cum potius semper hic cibus debeat esse paratus ex mente Tridentini convenienter praeparatis, cujuscumque sint generis personae: quarum singulae etsi non sint singulis diebus dispositae, possunt tamen nunc haec, nunc illae esse paratae, atque hac ratione poterit, juxta votum Tridentini, Missis privatis interponi Communio laicalis.

Non obstat denique, quòd Sacerdoti tepido non dissuadeatur quotidiana Communio. Nam haec facilius ei congruit, tum ratione beneficii aut obedientiae regularis, tum ratione stipendii frequenter ad sustentationem necessarii, tum ratione officii sacerdotalis bonique communis ex Sacrificio provenientis Ecclesiae ejusque membris. Quamvis nec ego universim suadere possum Sacerdotibus, qui in rei veritate sunt saeculares, ac vix nisi terrena sapientes, ut quotidie celebrent, frequenter sine gustu & ex mera consuetudine, ac, eheu! nimitum perfunctorie pro re tanta.

QUAE